Vlaams Parlement

699 (2020-2021) – Nr. 3
ingediend op 4 mei 2021 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
uitgebracht door Maaike De Vreese

over het ontwerp van decreet

tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de optimalisatie van de procedures

verzendcode: FIN

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Steven Vandeput.

Vaste leden:
Arnout Coel, Maaike De Vreese, Philippe Muyters, Sarah Smeyers, Steven Vandeput;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Stijn De Roo, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Maurits Vande Reyde;
Celia Groothedde, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:
Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Lorin Parys, Wilfried Vandaele, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Jo Brouns, Koen Van den Heuvel;
Marino Keulen, Gwendolyn Rutten;
Mieke Schauvliege, Jeremie Vaneeckhout;
Bruno Tobback.

Toegevoegde leden:
Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:
699 (2020-2021) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
– Nr. 2: Amendementen

INHOUD

I. Toelichting door minister Zuhal Demir 4
1. Technische correcties aan het ontwerp 4
2. Algemeen 4
3. Voorgestelde aanpassingen 5
3.1. De vergunninghouder wordt als volwaardige partij in de procedure erkend 5
3.2. Het belang bij het middel wordt verfijnd 5
3.3. Bemiddeling 6
3.4. Substitutiebevoegdheid 6
3.5. Vereenvoudiging 6
3.6. Betaling rolrechten 6
3.7. Rechtsplegingsvergoeding 6
II. Algemene bespreking 7
III. Artikelsgewijze bespreking en stemming 11
IV. Eindstemming 13
Gebruikte afkortingen 14
Tekst aangenomen door de commissie 15

Op dinsdag 27 april 2021 besprak de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de optimalisatie van de procedures (*Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 699/1) in aanwezigheid van minister Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme.

(Deze vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

I. Toelichting door minister Zuhal Demir

1. Technische correcties aan het ontwerp

Alvorens de bespreking te starten, vraagt minister *Zuhal Demir* om enkele technische correcties door te voeren in het ontwerp van decreet, met name aanpassingen in de wetshistoriek in een drietal artikelen.

– Artikel 3

"Art. 3. In artikel 20 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014, 15 juli 2016, 9 december 2016 en 27 oktober 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht: (…)"

moet worden vervangen door:

"Art. 3. In artikel 20 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014 en 9 december 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht: (…)".

– Artikel 4

"Art. 4. In artikel 21 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 15 juli 2016 en 9 december 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht: (…)"

moet worden vervangen door:

"Art. 4. In artikel 21 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014, 15 juli 2016, 9 december 2016 en 27 oktober 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht: (…)".

– Artikel 7

"Art. 7. Aan artikel 37, §2, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 9 december 2016, wordt een tweede lid ingevoegd, dat luidt als volgt: (…)"

moet worden vervangen door:

"Art. 7. Aan artikel 37, §2, van hetzelfde decreet, toegevoegd bij het decreet van 9 december 2016, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt: (…)".

2. Algemeen

In het Vlaams regeerakkoord was afgesproken dat de procedures van de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RvVb) zouden worden aangepast zodat ze sneller kunnen worden afgerond en "om zo de bestuursrechtspraak af te stemmen op de noden van een gunstig investeringsklimaat".

Met voorliggend ontwerp van decreet wordt dit engagement nageleefd. Het ontwerp van decreet voorziet in een aantal aanpassingen om te komen tot een een-

voudigere, versnelde en oplossingsgerichte bestuursrechtspraak waar een groot deel van de bevolking zit op te wachten.

3. Voorgestelde aanpassingen

3.1. De vergunninghouder wordt als volwaardige partij in de procedure erkend

Tot op heden moet de vergunninghouder formeel vragen om tussen te komen in een procedure, waarna de RvVb een beschikking tot tussenkomst in de debatten opmaakt en meedeelt, waarna de vergunninghouder een termijn krijgt om zijn argumenten uiteen te zetten.

Dit wordt vereenvoudigd door de vergunninghouder automatisch een partij te maken in de procedure, waarbij deze tegelijk met de vergunningverlenende overheid zijn verweer kan kenbaar maken.

Hierbij wordt ook het rolrecht afgeschaft zodat niemand meer wordt 'gestraft' om zijn vergunning te verdedigen.

3.2. Het belang bij het middel wordt verfijnd

De wijziging van het decreet voorziet dat een middel slechts kan leiden tot de vernietiging van een vergunning indien:
– een partij wordt benadeeld door de ingeroepen schending. Dit is de huidige regeling;
– de ingeroepen schending strekt tot de bescherming van de belangen van de beroeper. Bijvoorbeeld: een windturbine-ontwikkelaar kan tegen de vergunning voor een concurrent niet inroepen dat de veiligheid van de omwonenden niet zou kunnen worden gegarandeerd;
– de onwettigheid niet werd opgeworpen tijdens het openbaar onderzoek of administratief beroep: er wordt van derden verlangd dat zij in een zo vroeg mogelijk stadium hun argumenten kenbaar maken zodat hier desgevallend nog rekening mee kan worden gehouden bij een vergunningsbeslissing.

Op die manier wordt vermeden dat procedures eindeloos gerekt kunnen worden.

Het is van belang dat de relativiteitseis wordt toegevoegd aan het decreet.

De minister stelt dat ze het persbericht gezien heeft van BBL en Natuurpunt op 27 april 2021. De minister vindt het bericht vreemd omdat het dossier driemaal op de agenda van de Vlaamse Regering heeft gestaan en er toen geen enkele opmerking werd gemaakt.

Er zijn twee zaken in voornoemd persbericht die onjuist zijn en de minister wil die graag rechtzetten:
– in het huidige decreet kan een burger zich ook niet op het algemeen belang beroepen om een beroep in te stellen. De burger moet nu ook al een belang aantonen bij zijn beroep en bij ieder middel;
– het missen van een gele aanplakaffiche heeft nu ook al gevolgen. Dat is niets nieuws. De bezwaren en beroepen moeten binnen een bepaalde termijn worden ingediend. Ook dat werd niet gewijzigd.

De minister vind het ook niet gepast dat men haar verwijt dat ze zou morrelen aan de grondrechten van de burger of aan de Grondwet. Het voorontwerp werd tot tweemaal toe voorgelegd aan de Raad van State en een dergelijke opmerking van de Raad van State is uitgebleven.

Bij de redactie van dit ontwerp werd rekening gehouden met de opmerkingen van de Raad van State. Volgens de Raad van State leidt dit ontwerp niet tot aanpassingen aan de grondrechten van de burger of tot een ongrondwettige beperking van de toegang tot de rechter. Het zou straf zijn dat dat binnen ons rechtssysteem door een minister zou kunnen worden afgedwongen.

De minister wijst er tevens op dat ook de Nederlandse bestuursrechter rekening houdt met de relativiteitseis en dat de Nederlandse Raad van State al heeft geoordeeld dat de relativiteitseis conform is met het recht op toegang tot de rechter zoals het is opgenomen in het EVRM-verdrag. De bezorgdheid in deze is dus wat onterecht.

Belangrijk om weten is ook dat voor milieuvergunningen de vereiste van belangenschade en de relativiteitseis beoordeeld worden in het licht van de collectieve belangen die zij beogen te beschermen. De minister ziet niet in hoe de toegang tot de rechter wordt beperkt.

3.3. Bemiddeling

De noodzaak om een tussenarrest op te maken vooraleer een bemiddelingsprocedure kan worden opgestart, wordt afgeschaft. Dat is een stap in de richting van de versnelling en vereenvoudiging van de procedure.

3.4. Substitutiebevoegdheid

De rechter moet in meer gevallen een einde kunnen maken aan eindeloze procedures; ook in de gevallen waar het bestuur al twee of drie keer de kans heeft gekregen een goede motivering op te bouwen, maar daar telkens niet in slaagde.

3.5. Vereenvoudiging

Niet alleen de vergunninghouder, maar ook andere tussenkomende partijen moeten rechtstreeks kunnen tussenkomen, zonder dit eerst formeel te moeten vragen. Dit is een administratieve vereenvoudiging.

3.6. Betaling rolrechten

Nu wordt een beroep ingediend, waarna de griffie een schrijven stuurt met vraag tot betaling van de rolrechten, het beroep wordt pas behandeld na ontvangst van de betaling. De mogelijke duurtijd daarvan beloopt 14 dagen.

Als de rolrechten moeten zijn betaald bij indienen van een beroep, kan de procedure sneller van start gaan. Dit betekent 14 dagen winst in de procedure.

3.7. Rechtsplegingsvergoeding

Nu worden géén rechtsplegingsvergoedingen opgelegd als een schorsingsverzoek wordt afgewezen. Momenteel zijn er veel schorsingsprocedures die grotendeels worden afgewezen.

Een schorsingsprocedure brengt echter ook advocatenkosten met zich mee (opmaak nota's, pleitzitting). Als een partij kan worden geconfronteerd met een rechtsplegingsvergoeding tijdens de schorsingsprocedure zal deze hopelijk twee keer nadenken alvorens een schorsing te vorderen.

II. Algemene bespreking

Mieke Schauvliege verzekert dat Groen niet tegen optimalisatie of efficiëntere procedures is en dat haar fractie daarom het algemene principe kan volgen dat aanpassingen nodig zijn, althans zoals ze voorgesteld waren in regeerakkoord en beleidsnota. Over wat nu voorligt, is echter wel een grondige gedachtewisseling nodig. De minister verdedigt het ontwerp immers als louter procedureel, met name een vereenvoudiging en versnelling, terwijl het ook inhoudelijke aspecten heeft, waar ze niet op ingaat. Het wordt niet behandeld in de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie, en noch Minaraad noch SARO werden om advies gevraagd.

Als eerste kritiek vermeldt ze dat de mogelijkheid gefnuikt wordt om op te komen voor het algemeen belang. Voortaan moet men immers, op grond van de aanpassing in artikel 6, een rechtstreeks belang aantonen, terwijl natuur en milieu zelf geen stem hebben. Wie daarvoor opkomt, doet dat omwille van het algemeen en niet om een rechtstreeks belang. Dat zou het parlement moeten ondersteunen. Als men van rechtstreeks belang een voorwaarde voor beroep maakt, werkt men het nimbyeffect juist in de hand, argumenteert het lid. Als er vooraf geen bezwaar is ingediend, kan men zelfs niet in beroep gaan, wat ooit al vernietigd is door het Grondwettelijk Hof toen de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening op de agenda stond. Het lid begrijpt dan ook niet waarom dat opnieuw wordt geprobeerd.

Ze vat samen dat haar fractie de pogingen tot efficiëntie en optimalisatie kan onderschrijven, maar niet door burgers de toegang tot de rechtbank te ontzeggen. Daarin volgt haar fractie de kritiek van de milieuorganisaties. Als het individuele rechtstreeks belang en het voorafgaande bezwaar in het ontwerp van decreet blijven staan, kan zij het ontwerp onmogelijk goedkeuren. Dat is immers in strijd met het Verdrag van Aarhus en alle uitspraken die proberen natuur en milieu meer rechten en mogelijkheden te geven.

Ludwig Vandenhove treedt bij dat het ontwerp vereenvoudigt en de procesvoering vlotter en logischer maakt. Zijn fractie is ook voorstander van het stimuleren van bemiddeling. Als voorbeelden geeft hij de schrapping van procedurele tussenstappen, de betaling van het rolrecht bij indiening van een verzoekschrift, en de aanpassing van de toekenning van de rechtsplegingsvergoeding.

Dat de vergunninghouder automatisch procespartij wordt, vindt zijn fractie dan weer geen goede maatregel. Dat is alleen gemakkelijk voor projectontwikkelaars of grote ondernemingen, maar niet voor particulieren. Bovendien is het de verantwoordelijkheid van de vergunningverlenende overheid en niet van de houder om een aangevochten beslissing te verdedigen. De maatregel maakt het voor besturen gemakkelijker die verantwoordelijkheid te ontlopen en de verdediging aan de vergunninghouder over te laten.

Vooruit sluit zich ook aan bij de ernstige kritiek van de Raad van State dat een tussenkomende partij niet verplicht wordt zich om zich voor de RvVb te verweren en in de kosten kan worden verwezen.

Ook de regeling van het belang bij het middel roept problemen op. Vooruit volgt de Raad van State in de kritiek dat de toegang tot de rechter niet onevenredig beperkt mag worden door de bedoeling om betwistingen zo snel mogelijk af te handelen.

In het ontwerp wordt echter op algemene wijze in de mogelijkheid voorzien dat het middel onontvankelijk wordt verklaard wanneer een partij nagelaten heeft inbreuken op wettigheid aan te voeren tijdens de bestuurlijke procedure, bijvoorbeeld het openbaar onderzoek of het bouwberoep. Dat betekent dat een verzoeker al in de fase van het beroep alle onwettigheden moet geïdentificeerd hebben, wat niet

evident is voor wie geen advocaat heeft. De maatregel is wel mooi meegenomen voor ontwikkelaars, maar niet voor burgers die in eerste instantie zelf een bezwaar indienen en pas later een advocaat onder de arm nemen. Het lid ziet er eens te meer een voorbeeld in van de regeringsstrategie om de toegang tot de rechter van de gemiddelde burger te beperken.

Voorts sluit hij zich aan bij de argumentatie van de natuur- en milieuorganisaties dat de kans voor de burger om in beroep te gaan, beperkt wordt. Leefmilieu en natuur zijn nochtans bij uitstek maatschappelijke domeinen. Nog afgezien van het Verdrag van Aarhus, probeert de Europese Commissie de lidstaten er juist toe aan te zetten dat ngo's en burgers gemakkelijk en laagdrempelig naar de rechtbank kunnen stappen in verband met klimaat en milieu.

Zijn fractie vreest tot slot dat het debat, door burgers en organisaties buitenspel te zetten, afglijdt van inhoudelijk naar procedureel. Omdat de op zich verdedigbare vereenvoudiging beperkt blijft tot een voordeel voor een groep van instanties en organisaties en niet voor de geïnteresseerde burger, zal zij dan ook tegenstemmen.

Uiteraard verdedigt de fractie van *Adeline Blancquaert* nuttige en kwaliteitsvolle verbetering van procedures. De Raad van State wijst er echter op dat sommige van de voorgestelde overbodig zijn of kunnen leiden tot problemen voor de rechtzoekende. Vlaams Belang diende vier amendementen in om daaraan tegemoet te komen (*Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 699/2), meer bepaald over de rolrechtenregeling (amendement nr. 1 en 2) en de verfijning van de substitutiebevoegdheid (amendement nr. 4 en 5). Als ze worden goedgekeurd, heeft zij geen problemen met het ontwerp, zo niet, zal haar fractie zich onthouden.

Maaike De Vreese kent de problemen die ondernemers ervaren met eindeloze vergunningsprocedures. Door de toenemende druk op milieu, ruimte en mobiliteit, moet het juridisch apparaat steeds meer geschillen beslissen in dat kader. Enkele grote maatschappelijke dossiers zullen die nog vergroten. Een en ander wordt nog verhevigd door de economische gevolgen van de pandemie. De versnelling van vergunningsprocedures is dan ook noodzakelijk, oordeelt zij. Mede daarvan hangt ook de effectiviteit van het relanceplan af.

Het ontwerp past in een breder kader van initiatieven, waarvan ze de verkorting van de onteigeningstermijn noemt, evenals dat van Philippe Muyters over de ontwarring van een moeilijke juridische knoop, de digitalisering van de DBRC en de opstart van het digitaal loket in februari. Daarop herhaalt ze de punten van het decreet die de minister reeds toelichtte. In deze complexe materie kan niet alles decretaal geregeld worden, besluit ze, want er zijn ook nog de rechters en de rechtspraak. Wel is een stap voorwaarts gezet om hen daarvoor aangepaste regelgeving aan te reiken. Haar fractie zal dan ook voor het ontwerp stemmen.

De kritiek van Groen en Vooruit is volgens haar vooral geïnspireerd door een persbericht van BBL en Natuurpunt. De minister heeft er echter al op geantwoord in haar toelichting. Het is nu al zo dat een burger zich niet kan beroepen op het algemeen belang om een beroep in te stellen. Bovendien werd het voorontwerp twee keer aan de Raad van State voorgelegd. Het lid is dan ook gerustgesteld. Milieuverenigingen zullen de natuurbelangen kunnen blijven verdedigen voor de RvVb.

Tot slot gaat ze in op de amendementen van Vlaams Belang. Bij de twee amendementen over het substitutierecht wijst ze erop dat dit al wordt toegepast in de rechtspraak en dat de memorie van toelichting er al op antwoordt. Zij citeert: "Omwille van de duidelijkheid en om elke twijfel hierover weg te nemen, is het aangewezen om in de decreettekst zelf op te nemen dat de substitutieplicht ook geldt voor de gevallen van tijdelijke of naderhand gebonden bevoegdheid die volgen uit de toepassing van de regelgeving in het licht van de concrete gegevens

en omstandigheden van het dossier." De opname is een consolidatie van de rechtspraak, besluit het lid.

In de amendementen nr. 1 en 2 vraagt Vlaams Belang een bijkomende decretale grondslag voor de rolrechten, maar die is er al. De concrete uitvoering volgt in het uitvoeringsbesluit, zoals de memorie al vermeldt.

Ook *Stijn De Roo* onderstreept de noodzaak van de efficiëntieoefening. Procedures moeten sneller dan vandaag, niet alleen voor ondernemers, maar ook voor overheden, waarbij hij de aanleg van fietspaden als voorbeeld geeft, weliswaar met de nodige inspraak en bezwaarmogelijkheden. Aanvragers van vergunningen wensen meer rechtszekerheid en voorspelbaarheid. Late indiening van bezwaren en het bijhorende tijdverlies zijn nochtans vermijdbaar door een goede opvolging van de aanvragen.

Hij betreurt de communicatie van de natuurbeweging en de lezing ervan door Groen en Vooruit. Het is niet zo dat iedereen monddood wordt gemaakt. Het lid onderstreept dat in de eerste fase, bijvoorbeeld het openbaar onderzoek, mensen hun bezwaren kenbaar kunnen blijven maken. Zijn fractie ondersteunt het ontwerp.

Ook *Zuhal Demir* vindt dat al in de memorie van toelichting is geantwoord op de opmerkingen van Vlaams Belang op het substitutierecht, en bevestigt dat de betaling van de rolrechten concreet wordt uitgewerkt in het uitvoeringsbesluit. De memorie toont aan dat al een decretale grondslag bestaat in artikel 17. Een bijkomende grondslag is niet nodig.

Met betrekking tot de vrees van Groen en Vooruit dat zij de mensen monddood wil maken, antwoordt de minister dat zij gelukkig niet over die macht beschikt. Zij heeft geen dictatoriale wensen. Zowel haar eigen juristen als de Raad van State zouden dergelijke bedreiging van de grondrechten ook opgemerkt hebben. Als bijvoorbeeld de relativiteitseis dergelijke implicaties had, zou Nederland hem niet ingevoerd hebben. Eenieder, burgers dan wel verenigingen, behoudt de mogelijkheid om naar de rechter te stappen.

Voor verenigingen is wel belangrijk dat de vereiste van belangenschade en de relativiteitseis beoordeeld worden in het licht van de collectieve belangen die zij beogen. Voor milieuverenigingen gaat het om natuurbelangen, die zij zullen kunnen blijven verdedigen voor de RvVb. Wel geldt ook voor hen de attentieplicht. Zij mogen niet tijdens een bezwaar of administratief beroep doelbewust argumenten achterhouden. De minister acht het normaal dat iedereen meteen zijn argumenten op tafel legt, zodat daarmee rekening kan gehouden worden.

Zij spreekt tegen dat deze regeling op maat van ontwikkelaars geschreven is. Ook zij verwijst naar de moeilijkheden van lokale besturen bij de aanleg van fietspaden, waar nochtans iedereen voor is. Door de procedure te versnellen, kan men in die zin ook levens redden, merkt ze op. Als er bezwaren zijn, kunnen die verholpen worden. Dat is de bedoeling van het ontwerp, dat snelheid en efficiëntie beoogt, maar op geen enkel moment het recht op toegang tot de rechter ontzegt. Eens te meer wijst ze erop dat buitenlandse voorbeelden niet tot een Europese veroordeling hebben geleid.

Tot slot bevestigt zij de eerdere weerlegging van twee argumenten uit het persbericht. Ten eerste kan een burger zich ook nu niet beroepen op het algemeen belang, maar moet hij een belang aantonen bij de instelling en bij ieder middel. Een andere fout is dat het missen van een aanplakbiljet ook nu al gevolgen heeft. Daar verandert niets aan. Zij stelt voor dat de auteurs van het persbericht contact opnemen met haar kabinet om een goede uitleg te krijgen.

Mieke Schauvliege herhaalt haar opmerking dat andere instanties dan de Raad van State niet om advies is gevraagd, hoewel dat essentieel is voor een ontwerp dat niet alleen impact heeft op de procedure. Waarom heeft de regering het niet aan Minaraad of SARO voorgelegd? De minister had de kritiek van de milieubeweging in dat geval eerder ontvangen.

Niemand is tegen versnelling en efficiëntie, bestrijdt de wenselijkheid van procedurele hygiëne, of verklaart dat de toegang van de burger tot de rechtbank verhinderd wordt. Het ontwerp maakt die laatste wel moeilijker. Natuur en milieu hebben zelf geen stem, herhaalt ze. Heeft men werkelijk een scheurende voorgevel nodig om een grondwaterwinning te mogen aanklagen? Wat voorligt, is een slechte evolutie. Men zou de burger juist moeten aanmoedigen om thema's aan te kaarten in functie van het algemeen belang, in de plaats van nimby in de procedures op te nemen. Zij roept dan ook op om artikel 6 uit het ontwerp te halen. Er zijn genoeg andere voorstellen om meer efficiëntie te bereiken.

Ludwig Vandenhove heeft niet gezegd dat de minister de rechtsgang wil verhinderen, wel dat de drempel van de rechtbank voor de gemiddelde burger verhoogd wordt. Verder weigert hij te geloven dat bezwaarmogelijkheden tegengesteld zijn aan administratieve vereenvoudiging. Tot slot moet de minister haar onenigheid met de milieu- en natuurverenigingen zelf uitvechten. Dat is geen zaak van de commissie, waarvan de leden hun parlementaire werk doen op basis van hun eigen oordeel.

Adeline Blancquaert blijft erbij dat de minister twee belangrijke kritiekpunten van de Raad van State vergeet, waaraan haar fractie meer belang hecht dan aan de memorie van toelichting van de regering. Zij betreurt dat de minister het niet integraal volgt. Zich vergissen is echter menselijk, en daarom biedt Vlaams Belang hulp in de vorm van twee amendementen.

Zuhal Demir repliceert dat de regering wel degelijk tegemoetkomt aan de opmerkingen in het advies, en verwijst eens te meer naar de memorie van toelichting.

De raadpleging van de genoemde adviesraden was in dit geval niet verplicht. Door naar hen te verwijzen, geeft het lid volgens de minister toe dat ze zelf haar werk niet goed heeft gedaan. Zij legde haar plannen een jaar geleden al duidelijk voor in haar beleidsnota. Daarna is er ook breder over gecommuniceerd, maar ze ontving geen enkele vraag. Ze schendt met het ontwerp geen enkel grondrecht en wijst er nogmaals op dat geen enkel land voor iets soortgelijks al is veroordeeld.

Wat ze wel wil, is dat de zaken vooruitgaan en dat mensen hun bezwaren zo snel mogelijk indienen. Mieke Schauvliege mag haar geitenwollensokkenverhaal brengen, dat is haar recht, maar de minister doet voort. Haar voorstellen als iemand die de burger monddood maakt, vindt ze echter een brug te ver.

Voor *Mieke Schauvliege* is duidelijk dat de minister haar ontwerp niet aan de adviesraden heeft voorgelegd omdat ze het er zo snel mogelijk door wil krijgen. Tot nu toe was enkel in de pers verschenen dat ze de procedure efficiënter wil maken, waar niemand tegen kan zijn. Het is dan ook logisch dat niemand reageerde. Vandaag ligt in artikel 6 echter de beknotting voor van de toegang tot de rechter voor burgers die opkomen voor het algemeen belang. Haar fractie kan daar niet mee akkoord gaan en het is haar taak om dat op tafel te gooien. De andere uitspraken van de minister laat ze voor haar rekening.

Adeline Blancquaert vindt dat de minister uit de hoogte antwoordt. Zij wijst er andermaal op dat de Raad van State het artikel over de substitutiebevoegdheid overbodig vindt. Het maakt het ontwerp bovendien nodeloos complex. Omdat

dergelijke decreten juist zo ongecompliceerd mogelijk moeten zijn, diende Vlaams Belang zijn amendementen in.

Ook de decretale basis van de rolrechtenregeling is volgens de Raad van State nodig, voorafgaand aan de uitwerking in een uitvoeringsbesluit. Vandaar haar amendementen nr. 1 en 2 op de artikelen 4 en 5. Met beide samen wil haar fractie de fouten in een overigens goed ontwerp rechtzetten.

Maaike De Vreese herhaalt dat in de memorie van toelichting wel degelijk op beide opmerkingen van de Raad van State gereageerd wordt, al kan men de uiteindelijke keuze door de regering blijven betwisten.

III. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Tijdens de artikelsgewijze bespreking komen de ingediende amendementen aan bod (zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 699/2).

Artikel 1 tot en met 3

Er worden geen opmerkingen geformuleerd bij artikel 1 tot en met 3. Artikel 1 tot en met 3 worden aangenomen met 7 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Artikel 4

Bij artikel 4 wordt een amendement nr. 1 voorgesteld door Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden en Chris Janssens dat ertoe strekt in de bij punt 10° voorgestelde tekst van paragraaf 5, aan het eerste lid de volgende zin toe te voegen:

"De Vlaamse Regering werkt een regeling uit voor de unieke identificatie van de rolrechtbetalingen.".

Adeline Blancquaert stelt dat de Raad van State oordeelde dat de ontworpen regeling inzake de betaling van de rolrechten in het ontwerp van decreet geen excessieve last oplegt aan de procespartijen en bijgevolg geen afbreuk doet aan de essentie van het recht op toegang tot de rechter.

De Raad van State stelt echter dat de nieuw ontworpen regeling evenwel tot gevolg heeft dat het rolrecht door de verzoekende partij in beginsel moet worden betaald op het ogenblik dat er nog geen rolnummer is toegekend aan de door haar ingestelde vordering. Dat kan tot praktische problemen aanleiding geven, met name om de door een partij gedane storting te identificeren. De Raad van State beveelt dan ook aan om hiervoor in het ontwerp van decreet in een regeling te voorzien. Vermits het evenwel niet om een essentieel element gaat van de regeling van het rolrecht, dat een belasting is, zou dit volgens de Raad van State echter ook aan de Vlaamse Regering kunnen worden overgelaten.

Het komt dan ook gepast voor om in de nieuw ontworpen regeling voor de betaling van de rolrechten minstens een bepaling op te nemen waarmee de Vlaamse Regering gelast wordt een praktische regeling omtrent de identificatie van de rolrechtbetalingen uit te werken.

Amendement nr. 1 wordt verworpen met 10 stemmen tegen 2.

Artikel 4 wordt ongewijzigd aangenomen met 7 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Artikel 5

Bij artikel 5 wordt een amendement nr. 2 voorgesteld door Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden en Chris Janssens dat ertoe strekt in de bij punt 2° voorgestelde tekst van paragraaf 4, aan het eerste lid de volgende zin toe te voegen:

"De Vlaamse Regering werkt een regeling uit voor de unieke identificatie van de rolrechtbetalingen.".

Adeline Blancquaert verwijst naar de verantwoording bij amendement nr. 1.

Amendement nr. 2 wordt verworpen met 10 stemmen tegen 2.

Artikel 5 wordt ongewijzigd aangenomen met 7 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Artikel 6

Er wordt een amendement nr. 3 voorgesteld door Mieke Schauvliege en Celia Groothedde dat ertoe strekt artikel 6 te schrappen.

Voor de bespreking van dit amendement wordt verwezen naar de algemene bespreking.

Volgens de indieners van dit amendement wordt met dit artikel 6 terug een stap achteruit gezet. Het leidt ertoe dat betrokken burgers die willen opkomen voor onder andere natuur en leefmilieu of andere elementen in het algemeen belang willen verdedigen, hiertoe minder kans krijgen en het is een beperking van de rechtsbescherming van de burger, de natuur en het leefmilieu. Het is in strijd met het Internationaal Verdrag van Aarhus dat net uitgaat van een ruime toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden. Het is bovendien in strijd met het arrest nr. 46/2019 van 14 maart 2019 van het Grondwettelijk Hof.

Amendement nr. 3 wordt verworpen met 7 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Artikel 6 wordt ongewijzigd aangenomen met 7 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Artikel 7

Amendement nr. 4 voorgesteld door Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden en Chris Janssens strekt ertoe artikel 7 te schrappen.

Adeline Blancquaert stelt dat artikel 7 van het ontwerp ertoe strekt de zogenaamde substitutiebevoegdheid van de RvVb uit te breiden door in artikel 37, §2, van het DBRC-decreet te bepalen dat er sprake is van een gebonden bevoegdheid in "de gevallen van feitelijke of naderhand gebonden bevoegdheid (…) die volgen uit de toepassing van de regelgeving in het licht van de concrete gegevens en omstandigheden van het dossier".

De decreetgever beoogt aldus met deze indeplaatsstellingsbevoegdheid van de RvVb onder meer de gevallen van feitelijke of a posteriori gebonden bevoegdheid, die volgen uit de werking van de wet in het licht van de concrete gegevens van het aan de vergunningverlenende overheid voorgelegde administratief dossier.

Zoals de Raad van State al uitvoerig uiteen heeft gezet in zijn advies nr. 68.382/3 van 30 december 2020, blijkt uit de in de memorie van toelichting aangehaalde

rechtspraak van de Raad van State dat het begrip 'gebonden bevoegdheid' in het bestaande artikel 37, §2, van het DBRC-decreet al kan worden geïnterpreteerd in de in het ontworpen tweede lid van die bepaling aangegeven zin.

Nu de Raad van State al expliciet stelde dat het ontworpen artikel 37, §2, tweede lid, van het DBRC-decreet in het ontwerp van decreet bijgevolg overbodig is, dient artikel 7 in het ontwerp van decreet te worden weggelaten.

Als artikel 7 van het ontwerp van decreet wordt geschrapt, is het derde lid van artikel 9 zonder voorwerp.

Amendement nr. 4 wordt verworpen met 10 stemmen tegen 2.

Artikel 7 wordt ongewijzigd aangenomen met 7 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Artikel 8

Bij artikel 8 worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 8 wordt ongewijzigd aangenomen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Artikel 9

Amendement nr. 5 voorgesteld door Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden en Chris Janssens strekt ertoe het derde lid van artikel 9 te schrappen.

Voor de verantwoording kan worden verwezen naar de verantwoording bij amendement nr. 4.

Amendement nr. 5 wordt verworpen met 11 stemmen tegen 2.

Artikel 9 wordt ongewijzigd aangenomen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Artikel 10

Bij artikel 10 worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 10 wordt ongewijzigd aangenomen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

IV. Eindstemming

Het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de optimalisatie van de procedures wordt ongewijzigd aangenomen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Wel worden enkele technische correcties doorgevoerd zoals vermeld in het begin van dit verslag.

Steven VANDEPUT,
voorzitter

Maaike DE VREESE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BBL	Bond Beter Leefmilieu
DBRC	Dienst van de Bestuursrechtscolleges
EVRM	Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
Minaraad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
ngo	niet-gouvernementele organisatie
RvVb	Raad voor Vergunningsbetwistingen
SARO	Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Aan artikel 2 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014 en 8 december 2017, worden een punt 9° en 10° toegevoegd, die luiden als volgt:

"9° vergunninghouder: de vergunninghouder, vermeld in artikel 105, §2, eerste lid, 1°, van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning;
10° de persoon die de melding heeft verricht: de persoon die de melding heeft verricht, vermeld in artikel 105, §2, eerste lid, 1°, van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning.".

Art. 3. In artikel 20 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014 en 9 december 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° tussen het tweede en het derde lid wordt een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

"De vergunninghouder of de persoon die de melding heeft verricht, die wordt vermeld in de bestreden beslissing of in de bestreden aktename of niet-aktename, is van rechtswege tussenkomende partij in een hangende procedure, op voorwaarde dat hijzelf niet de beroepsindiener is. In geval van overdracht van de bestreden beslissing kan het geding worden hervat door de nieuwe vergunninghouder.";

2° in het bestaande derde lid, dat het vierde lid wordt, worden de woorden "die betrekking hebben op de verzoeken tot tussenkomst" vervangen door de woorden "om tussen te komen".

Art. 4. In artikel 21 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014, 15 juli 2016, 9 december 2016 en 27 oktober 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, derde lid, wordt de zinsnede "bij de indiening van een verzoekschrift tot tussenkomst, bedraagt 100 euro per vordering waarin een verzoek tot tussenkomst is ingediend" vervangen door de zinsnede ", bedraagt 100 euro per vordering waarin ze tussenkomt";

2° er wordt een paragraaf 1/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

"§1/1. De tussenkomende partij, vermeld in artikel 20, derde lid, is vrijgesteld van de betaling van het rolrecht.";

3° in paragraaf 3, tweede lid, worden de woorden "of tussenkomende partij" opgeheven;

4° in paragraaf 3 wordt tussen het tweede en het derde lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

"De tussenkomende partij richt daarvoor een verzoek aan de Raad voor Vergunningsbetwistingen, gelijktijdig met haar tussenkomst in een vordering.";

5° in de bestaande paragraaf 3, derde lid, die paragraaf 3, vierde lid, wordt, worden tussen de woorden "de griffier die" en de woorden "op bij" de woorden "met een beveiligde zending" ingevoegd;

6° in de bestaande paragraaf 3, vierde lid, die paragraaf 3, vijfde lid, wordt, worden de woorden "het derde lid" vervangen door de woorden "het vierde lid";

7° in de bestaande paragraaf 3, vijfde lid, die paragraaf 3, zesde lid, wordt, worden de woorden "het vierde lid" vervangen door de woorden "het vijfde lid";

8° in de bestaande paragraaf 3, zesde lid, die paragraaf 3, zevende lid, wordt, wordt de zinsnede "het koninklijk besluit van 18 december 2003 tot vaststelling van de voorwaarden van de volledige of gedeeltelijke kosteloosheid van de juridische tweedelijnsbijstand en de rechtsbijstand" vervangen door de zinsnede "artikel 508/13/1 tot en met 508/13/4 van het Gerechtelijk Wetboek";

9° in paragraaf 4, tweede lid, worden de woorden "Collectieve verzoekschriften tot tussenkomst" vervangen door de woorden "Collectieve tussenkomsten";

10° paragraaf 5 wordt vervangen door wat volgt:

"§5. Gelijktijdig met de indiening van het verzoekschrift houdende een vordering tot vernietiging of een vordering tot schorsing, dat ingediend is conform artikel 40, §1, of gelijktijdig met haar tussenkomst in de voormelde vorderingen, bezorgt de verzoekende of tussenkomende partij het bewijs dat een overschrijvingsopdracht is gegeven of dat een storting is uitgevoerd tot betaling van het rolrecht.

Als het rolrecht, vermeld in het eerste lid, niet op tijd is gestort, nodigt de griffier de verzoekende of de tussenkomende partij met een beveiligde zending uit om het rolrecht alsnog te betalen. De griffier vermeldt daarbij de sanctie, vermeld in het derde lid. In dit geval wordt het rolrecht gestort binnen acht dagen na de dag van de betekening van de voormelde beveiligde zending.

Als het bedrag van het rolrecht niet op tijd is gestort door de verzoekende of tussenkomende partij, is het beroep of de tussenkomst van die partij onontvankelijk.";

11° in paragraaf 7, eerste lid, worden de woorden "ten gronde" opgeheven.

Art. 5. In artikel 31/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 9 december 2016 en gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2, zesde lid, wordt de zinsnede "het koninklijk besluit van 18 december 2003 tot vaststelling van de voorwaarden van de volledige of gedeeltelijke kosteloosheid van de juridische tweedelijnsbijstand en de rechtsbijstand" vervangen door de zinsnede "artikel 508/13/1 tot en met 508/13/4 van het Gerechtelijk Wetboek";

2° paragraaf 4 wordt vervangen door wat volgt:

"§4. Gelijktijdig met de indiening van het verzoekschrift houdende een vordering tot vernietiging, bezorgt de verzoekende partij het bewijs dat een overschrijvingsopdracht is gegeven of dat een storting is uitgevoerd tot betaling van het rolrecht.

Als het rolrecht, vermeld in het eerste lid, niet op tijd is gestort, nodigt de griffier de verzoekende partij met een beveiligde zending uit om het rolrecht alsnog te betalen. De griffier vermeldt daarbij duidelijk de sanctie, vermeld in het derde lid. In dit geval wordt het rolrecht gestort binnen acht dagen na de dag van de betekening van de voormelde beveiligde zending.

Als het bedrag van het rolrecht niet op tijd is gestort, is het beroep onontvankelijk.".

Art. 6. In artikel 35 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 3 juli 2015 en 9 december 2016, wordt het derde lid vervangen door wat volgt:

"Zonder afbreuk te doen aan de mogelijkheid om de schending aan te voeren van regels die de openbare orde aanbelangen, kan de schending van een norm of algemeen rechtsbeginsel in elk van de volgende gevallen geen aanleiding geven tot een vernietiging:
1° als de partij die de schending aanvoert, niet wordt benadeeld door de ingeroepen onwettigheid. De omstandigheid dat de aangevoerde schending een onwettigheid uitmaakt die mogelijk aanleiding kan geven tot vernietiging, maakt op zich niet dat de partij benadeeld wordt door de ingeroepen onwettigheid;
2° als de ingeroepen onwettigheid kennelijk niet strekt tot bescherming van de belangen van degene die zich daarop beroept;
3° als de partij kennelijk verzuimd heeft de ingeroepen onwettigheid aan te voeren op het nuttige ogenblik waarop het kon worden aangevoerd tijdens de bestuurlijke procedure.".

Art. 7. Aan artikel 37, §2, van hetzelfde decreet, toegevoegd bij het decreet van 9 december 2016, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Onder het geval, vermeld in het eerste lid, worden ook de gevallen van feitelijke of naderhand gebonden bevoegdheid verstaan die volgen uit de toepassing van de regelgeving in het licht van de concrete gegevens en omstandigheden van het dossier.".

Art. 8. In artikel 42 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014 en 9 december 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 worden de woorden "tussenuitspraak tot bemiddeling beslissen" vervangen door de woorden "proces-verbaal laten overgaan tot bemiddeling";

2° in paragraaf 2, eerste lid, wordt het woord "tussenarrest" vervangen door het woord "proces-verbaal";

3° in paragraaf 2, derde lid, 1°, worden de woorden "betreffende de ruimtelijke ordening of van het Vlaamse milieurecht" vervangen door de woorden "dat het voorwerp uitmaakt van de betwisting";

4° in paragraaf 3, vierde lid, wordt het woord "tussenarrest" vervangen door het woord "proces-verbaal" en wordt het woord "bevolen" vervangen door het woord "vastgesteld";

5° in paragraaf 4, inleidende zin, worden tussen het woord "Een" en het woord "verzoek" de woorden "gezamenlijk ondertekend" ingevoegd;

6° in paragraaf 4, 2°, wordt het woord "tussenarrest" vervangen door het woord "proces-verbaal".

Art. 9. Artikel 3, artikel 4, 1° tot en met 7° en 9° tot en met 11°, artikel 5, 2°, en artikel 6 en 8 zijn van toepassing op de vorderingen die worden ingediend vanaf de datum van de inwerkingtreding van het betrokken artikel.

Op eventuele aanvullende vorderingen waarvan de hoofdvordering werd ingediend vóór de inwerkingtreding van artikel 3, artikel 4, 1° tot en met 7° en 9° tot en met 11°, artikel 5, 2°, en artikel 6 en 8 van dit decreet, zijn artikel 20, 21, 31/1, 35 en 42 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, van toepassing, zoals van kracht vóór de inwerkingtreding van artikel 3, artikel 4, 1° tot en met 7° en 9° tot en met 11°, artikel 5, 2°, en artikel 6 en 8 van dit decreet.

Artikel 7 is van toepassing op de vernietigingsarresten die worden uitgesproken vanaf de datum van de inwerkingtreding van artikel 7.

Art. 10. De Vlaamse Regering bepaalt de datum van de inwerkingtreding van de volgende bepalingen:
1° artikel 3;
2° artikel 4, 1° tot en met 7° en 9° tot en met 11°;
3° artikel 5, 2°;
4° artikel 8.